

BÖLÜM 14

Küçük Çocuklarda Davranışsal Sorunların Görülmesinin Nedenleri Nelerdir?

Fatih Hilmi ÇETİN¹

GİRİŞ

“Küçük Çocuk” ve “Davranışsal Sorun” kelime öbeklerini yan yana getirmek ve tahayyül etmek hepimiz için zor olsa gerek. Öyle ki pek çok ebeveyn bu zorluk nedeniyle küçük çocukların davranışsal sorunlarını bazen küçüklüğün sevimliliğine yormakta, bazen kendi küçüklüğü ile zihinsel mukayese yaparak normalleştirmekte, bazen günümüz çocuklarının tamamında benzer sorunları gözlemleyerek sorunun sorun olmaktan çıkıp yeni normalimiz olduğunu iddia etmekte, bazen de gelecekte düzeleceği umuduyla uzaktan seyretmekte...

Küçük çocuk tabiri ile 3-6 yaş dönemini özellikle kast ettiğimi, bu eserin temel amacından uzak olsa da 0-3 yaş dönemine de kısmen değineceğimi başlarken ifade etmeliyim. Davranışsal sorun tabiri ile de kast ettiğimin psikopatoloji olmadığını özellikle vurgulamam gerek. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, otizm spektrum bozukluğu, gelişimsel gerilik, kekemelik gibi iletişim bozuklukları ve tik bozukluklarını kapsayan ve küçük çocukların yaklaşık %10’unda herhangi biri saptanan nörogelişimsel psikopatolojiler bu eserin kapsamı dışındadır. Davranışsal sorun tabiri, psikopatoloji olmaksızın gözlenen tırnak yeme, parmak emme, çocukluk çağı mastürbasyonu, sinirlilik (agresyon), fevrilik (irritabilite), gelişimsel korkular/kaygılar, gelişimin bazı alanlarında tanı olmaksızın duraksamalar/gecikmeler (örneğin maturasyonel konuşma gecikmesi), karşı olma karşı gelme davranışları, sınır koyma/kurala uyma zorlukları, akran

¹ Doç. Dr., Diamind Zihin Akademisi, fatihhilmicetin@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-2167-7542

olduğu için sevmeyi öğrenmesi, zor bir görev olabilir bazı ebeveynler için ama imkânsız değil. Eric Fromm'un ifadesiyle sevmek bilgi ve çaba gerektirir, çaba ise çocuğumuza ayırdığımız zaman ve o zamanın içeriğidir.

Sonuç olarak; bu bölümde küçük çocuklarda davranış sorunlarına neleri değiştirebiliriz penceresinden baktım, bu nedenle en temel üç çevresel değişkeni ele aldım. Yeterince oynadığımızda ve çocuğun yeterince oynamasını sağladığımızda, koşulsuz sevgi zemininde sınır koyma ve hoşgörü arasında dengeyi sağlayarak yeterince iyi ebeveyn olduğumuzda ve ekran süresini ve içeriğini kontrol ettiğimizde günümüz şartlarında çocuğumuzun zihinsel gelişimi için elimizden geleni yapmış oluruz. Burada değinmediğim, değiştiremeyeceğimiz genetik mirasın ve mizacın etkileri de var küçük çocukların davranış sorunları üzerinde. Ebeveynin bu nokta duruşu yine koşulsuz sevginin gereği olarak, çocuğunu değiştirmek/dizayn etmek/şekillendirmekten ziyade sahip olduğu mizaç ve genetik mirasa göre büyüyen/gelişen çocuk için en ideal ortamı sağlamak ve rehberlik etmek olmalı, Russel barkley'in metaforuyla ebeveynliğin mühendislik değil çobanlık olduğu gerçeğini kavramak. Sağlıklı ve huzurlu aile ortamlarında büyüyen ve gelişen çocuklarımız aydınlık geleceğimizin teminatı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Alisinanoğlu, F., & Kesicioğlu, O. S. (2010). Okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Giresun ili örneği). Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi.
2. Bilaç, Ö., Önder, A., Kavrurma, C., Doğan, Y., Uzunoglu, G., Isildar, Y., & Sapmaz, Ş. Y. (2020). Okul öncesi dönemde çocuk psikiyatrisi polikliniğine başvuran çocukların annelerinin tutumlarının, yeterliliklerinin ve bağlanma biçimlerinin değerlendirilmesi. Klinik Psikiyatri Dergisi, 23(1), 83-91.
3. Gözübüyük, N. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarında davranış sorunlarının anne-baba tutumu ve öz-kontrol ile ilişkisinin incelenmesi (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
4. Gürmen, M. S. (2019). Çocukla gelen ve hiç bitmeyen ilişki: Ortak ebeveynlik. Türk Psikoloji Yazıları, 22(44), 15-31.
5. Öner, D. (2020). The using technology and digital games in early childhood: An investigation of preschool teachers' opinions. Inonu University Journal of the Graduate School of Education, 7(14), 138-154.
6. Özdemir, M. B. (2023). Değişen Dünyada Yeni Bir Ebeveynlik Yaklaşımı: Helikopter Ebeveynlik. Alanyazın, 4(1), 21-31.
7. Öztürk, E. (2021). Disfonksiyonel aile modellerinden fonksiyonel aile modeline: "Doğal ve rehber ebeveynlik stili". Öztürk E, editör. Aile Psikopatolojisi, 1, 1-39.
8. Sariot Ertürk, Ö. (2019). Olumlu ebeveynlik programı: Okul öncesi çocuklarda problem davranışlara etkisi ve kendini düzenleme becerisinin aracı rolü.